II

(Tiesību akti, kuri pieņemti, piemērojot EK/Euratom līgumus, un kuru publicēšana nav obligāta)

LĒMUMI

KOMISIJA

KOMISIJAS LĒMUMS

(2008. gada 12. novembris)

par 300 miljonu *euro* aizdevumu, ko Itālija piešķīrusi sabiedrībai *Alitalia* Nr. C 26/08 (ex NN 31/08)

(izziņots ar dokumenta numuru K(2008) 6743)

(Autentisks ir tikai teksts itāļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2009/155/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 88. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

uzaicinājusi ieinteresētās personas iesniegt savus apsvērumus saskaņā ar iepriekš minētajiem pantiem [1] un ņemot vērā šos apsvērumus,

tā kā:

1. PROCEDŪRA

(1) Sanāksmē, kas notika 2008. gada 23. aprīlī, Itālijas iestādes informēja Komisiju, ka 2008. gada 22. aprīlī Itālijas Ministru padome ar 2008. gada 23. aprīļa Dekrētlikumu Nr. 80 [2] ir apstiprinājusi 300 miljonu *euro* liela aizdevuma piešķiršanu sabiedrībai *Alitalia*.

(2) Tā kā Komisija pirms minētā aizdevuma piešķiršanas nebija saņēmusi no Itālijas iestādēm nekādus paziņojumus, tā ar 2008. gada 24. aprīļa vēstuli (D/422119) lūdza minētās iestādes apstiprināt to, ka pastāv šāds aizdevums, sniegt šajā sakarā visu informāciju, ko varētu izmantot šāda pasākuma novērtēšanai, ņemot vērā EK līguma 87. un 88. pantu, kā arī apturēt minētā aizdevuma piešķiršanu un informēt Komisiju par pasākumiem, kas veikti, lai izpildītu šo pienākumu, saskaņā ar EK līguma 88. panta 2. punktu.

(3) Ar šo vēstuli Komisija Itālijas iestādēm arī atgādināja, ka tām ir pienākums darīt zināmu ikvienu projektu, kura mērķis ir sniegt vai mainīt valsts atbalstu, un nesākt iecerēto pasākumu īstenot, kamēr izmeklēšanas procedūrā, ko Komisija veic par šādu atbalstu, nav pieņemts galīgais lēmums.

(4) Ar 2008. gada 7. maija vēstuli Itālijas iestādes lūdza pagarināt termiņu, kas tām bija piešķirts atbildes sniegšanai uz Komisijas 2008. gada 24. aprīļa vēstuli, un Komisija šo lūgumu apmierināja ar 2008. gada 8. maija vēstuli (D/423186), kurā prasīja Itālijas iestādēm sniegt atbildi līdz 2008. gada 30. maijam.

(5) Ar 2008. gada 30. maija vēstuli Itālijas iestādes atbildēja uz Komisijas 2008. gada 24. aprīļa vēstuli. Minētajā vēstulē Itālijas iestādes informēja Komisiju par to, ka 2008. gada 27. maijā tika pieņemts Dekrētlikums Nr. 93 [3], kurā sabiedrībai *Alitalia* bija paredzēta iespēja minētā aizdevuma summu ieskaitīt pašu kapitālā.

---

[1] OV C 184, 22.7.2008., 34. lpp.

[2] *Decreto-legge n° 80, Misure urgenti per assicurare il pubblico servizio di trasporto aereo* (*GU* Nr. 97, 24.4.2008).

[3] *Decreto-legge n° 93, Disposizioni urgenti per salvaguardare il potere di acquisto delle famiglie* (*GU* Nr. 127, 28.5.2008).

(6) Paralēli Komisijai tika iesniegtas vairākas sūdzības, arī no dažādām aviosabiedrībām, par to, ka Itālijas valdība sabiedrībai *Alitalia* piešķīrusi aizdevumu 300 miljonu *euro* apmērā.

(7) Ar 2008. gada 12. jūnija vēstuli (D/203822) Komisija informēja Itālijas iestādes par savu 2008. gada 11. jūnija lēmumu uzsākt oficiālu izmeklēšanas procedūru saskaņā ar EK līguma 88. panta 2. punktu. Minētajā lēmumā Komisija aicināja Itāliju un pārējās ieinteresētās personas noteiktā termiņā iesniegt savus apsvērumus. Minētais lēmums tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ([4]).

(8) Ar 2008. gada 12. jūlija vēstuli (A/509783) Itālijas iestādes iesniedza Komisijai savus apsvērumus. Komisija saņēma arī piecu ieinteresēto personu apsvērumus, kas Itālijas iestādēm tika nosūtīti ar 2008. gada 3. septembra vēstuli (D/433031). Minēto ieinteresēto personu saraksts ir iekļauts šā lēmuma pielikumā.

(9) Itālijas iestādes nekomentēja ieinteresēto personu apsvērumus.

2. **PASĀKUMA APRAKSTS**

(10) Itālijas iestādes 2008. gada 23. aprīļa sanāksmē iesniedza Komisijai iepriekš minēto Dekrētlikumu Nr. 80, ar ko sabiedrībai *Alitalia*, kuras kapitāla 49,9 % pieder valstij, tika piešķirts valsts aizdevums par summu 300 miljoni euro.

(11) Minētā dekrētlikuma apsvērumos ir teikts:

"Ņemot vērā *Alitalia* (…) finansiālo situāciju, par ko liecina informācija, kas sniegta tirgum, un tās svarīgo nozīmi, nodrošinot lielāko daļu sabiedrisko pakalpojumu gaisa pārvadājumu savienojumos starp valsts teritoriju un valstīm, kas nepieder pie Eiropas Savienības, un savienojumos, pa kuriem uz šiem maršrutiem tiek nogādāti pasažieri un preces no reģionālajiem ekonomiskās darbības centriem un uz šiem centriem;

ņemot vērā to, ka sabiedriskās kārtības un teritoriālās nepārtrauktības apsvērumu dēļ ir ārkārtīgi svarīgi nekavējoties nodrošināt minētos gaisa pārvadājumu sabiedriskos pakalpojumus, piešķirot sabiedrībai *Alitalia* (…) no valsts puses īstermiņa aizdevumu ar tirgus nosacījumiem un tikai uz tādu termiņu, kas nepieciešams, lai nekaitētu minētās sabiedrības spējai turpināt savu darbību līdz brīdim, kad sāks strādāt jaunā valdība, kura saskaņā ar visām savām pilnvarām varēs uzņemties iniciatīvas, ko tā izvēlēsies, lai varētu veikt minētās sabiedrības sanāciju un pabeigt tās privatizācijas procesu."

(12) Lai nodrošinātu sabiedrībai *Alitalia* vistuvākajā laikā nepieciešamos likvīdus, minētā dekrētlikuma 1. pants ļauj piešķirt aizdevumu 300 miljonu euro apmērā, kurš tai jāatmaksā visīsākajā termiņā laikā no trīsdesmitās dienas pēc tās kapitāla cesijas līdz 2008. gada 31. decembrim. Šajā pantā ir arī paredzēts, ka par šo aizdevumu jāmaksā procentu likme, kas atbilst Komisijas noteiktajai atsauces likmei, tas ir, līdz 2008. gada 30. jūnijam – likmei, kas norādīta Komisijas paziņojumā par 25 dalībvalstu pašreizējām valsts atbalsta atgūšanas procentu likmēm un atsauces/diskonta likmēm, ko piemēro no 2008. gada 1. janvāra ([5]), bet no 2008. gada 1. jūlija – likmei, kas noteikta saskaņā ar Komisijas paziņojumu par atsauces likmes un diskonta likmes noteikšanas metodes pārskatīšanu ([6]).

(13) Ar 2008. gada 30. maija vēstuli Itālijas iestādes informēja Komisiju, ka Itālijas valdība ar iepriekš minēto Dekrētlikumu Nr. 93 ir paredzējusi sabiedrībai *Alitalia* iespēju piešķirtā aizdevuma summu ieskaitīt pašu kapitālā, lai segtu savus zaudējumus (sk. minētā dekrētlikuma 4. panta 3. punktu). Šāda iespēja ir paredzēta tādēļ, lai sabiedrībai ļautu saglabāt sava kapitāla vērtību un nepieļautu, ka zaudējumu dēļ tās kapitāls un rezerves samazinās zem likumā noteiktās robežas, tādējādi izraisot maksātnespējas procedūras (*procedura concorsuale*) ierosināšanu, un nodrošinātu, ka joprojām pastāv ticama privatizācijas perspektīva.

(14) Dekrētlikumā Nr. 80 noteiktā aizdevuma atmaksāšanas kārtība paliek spēkā arī Dekrētlikumā Nr. 93, izņemot attiecībā uz aizdevumam piemērojamo procentu likmi, kas tiek palielināta par 1 % (sk. Dekrētlikuma Nr. 93 4. panta 1. un 2. punktu), un attiecībā uz to apstākli, ka sabiedrības likvidācijas gadījumā attiecīgā summa tiks atmaksāta tikai pēc tam, kad būs apmierinātas visu pārējo kreditoru prasības – solidāri un proporcionāli sabiedrības pamatkapitālam (sk. Dekrētlikuma Nr. 93 4. panta 4. punktu).

([4]) OV C 184, 22.7.2008., 34. lpp.

([5]) OV C 319, 29.12.2007., 6. lpp.

([6]) OV C 14, 19.1.2008., 6. lpp.

3. OFICIĀLĀS IZMEKLĒŠANAS PROCEDŪRAS UZSĀKŠANAS IEMESLI

(15) Savā 2008. gada 11. jūnija lēmumā Komisija norādīja, ka attiecīgais pasākums ir Itālijas valsts piešķirts aizdevums, kura summu var ieskaitīt sabiedrības *Alitalia* pašu kapitālā ([7]) (turpmāk – pasākums).

(16) Saistībā ar attiecīgā pasākuma kvalificēšanu par atbalstu Komisija pauda šaubas par to, vai Itālijas valsts, piešķirot sabiedrībai *Alitalia* minēto pasākumu, ir rīkojusies kā informēts akcionārs, kas īsteno vispārējo vai nozares strukturālo politiku un kas savā rīcībā balstās uz ieguldītā kapitāla ilgāka termiņa rentabilitātes perspektīvām, salīdzinot ar perspektīvām, uz kurām balstītos parastais ieguldītājs.

(17) Šajā kontekstā Komisija, pamatojoties uz tās rīcībā esošo informāciju, cita starpā uzskatīja, ka attiecīgais pasākums neatkarīgi no tā, kā tiek izlietoti attiecīgie līdzekļi, sabiedrībai *Alitalia* piešķir ekonomiskas priekšrocības, kas tai nebūtu parastos tirgus apstākļos. Šā apsvēruma pamatā bija sabiedrības finansiālā situācija, kā arī izskatāmā pasākuma piešķiršanas nosacījumi un apstākļi.

(18) Komisija pauda šaubas arī par pasākuma saderību ar kopējo tirgu. Tā uzskatīja, ka, pamatojoties uz informāciju, kas tās rīcībā bija attiecīgajā procedūras posmā, nevar atzīt, ka attiecīgais pasākums ir saderīgs ar kopējo tirgu saskaņā ar Kopienas pamatnostādnēm par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (turpmāk – 2004. gada pamatnostādnes) ([8]). Komisija atgādināja, ka sabiedrībai *Alitalia* jau bija piešķirts atbalsts pārstrukturēšanai un glābšanai.

(19) Tādēļ Komisija nolēma uzsākt oficiālo izmeklēšanas procedūru, lai kliedētu šaubas attiecībā uz attiecīgā režīma kvalificēšanu par valsts atbalstu un attiecībā uz tā saderību ar kopējo tirgu.

4. ITĀLIJAS IESTĀŽU KOMENTĀRI

(20) Savos apsvērumos Itālijas iestādes apgalvo, ka attiecīgais pasākums nav uzskatāms par valsts atbalstu EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.

(21) Tās šajā sakarā uzskata, ka Itālijas valsts ir rīkojusies kā akcionārs, kura mērķis ir uzņēmumam, kurā tam pieder kapitāla daļas, nodrošināt finanšu līdzekļus, kas tam nepieciešami īstermiņa likvīdu vajadzībām. Tādēļ parastā akcionāra aizdevums, ko piešķīrusi Itālijas valsts, esot uzskatāms par vienkāršu īstermiņa finansējumu, kura mērķis ir palielināt valsts līdzdalības vērtību un kuru esot piešķīris informēts akcionārs, kas īsteno vispārējo vai nozares strukturālo politiku un kas savā rīcībā balstās uz ieguldītā kapitāla ilgāka termiņa rentabilitātes perspektīvām, salīdzinot ar perspektīvām, uz kurām balstītos parastais ieguldītājs. Šajā kontekstā konkrētajā gadījumā piemērotās procentu likmes atbilstot sabiedrības dalībnieka piešķirta finansējuma raksturam un mērķiem. Lai gan šādu finansējumu visbiežāk raksturo tas, ka šāds finansējums nerada nekādu apgrūtinājumu, tomēr konkrētajā gadījumā, ņemot vērā to, kas ir aizdevējs, un nosakot tādu procentu likmes līmeni, kurš nodrošina tiešu un atbilstošu ekonomisko atlīdzību par kapitālu, tas tomēr būtu jāuzskata par finansējumu, kas rada apgrūtinājumu.

(22) Attiecībā uz Komisijas apgalvojumu, ka aizdomas par to, ka attiecīgais pasākums varētu būt uzskatāms par atbalstu, pamato apstāklis, ka to piešķīra vienlaikus ar kāda pirkuma piedāvājuma atsaukšanu, kas sabiedrībai *Alitalia* tika iesniegts 2008. gada 14. martā, kā arī tas, ka nav pierādīts, ka pastāvētu "skaidras un tiešas perspektīvas, ka sabiedrību *Alitalia* varētu nopirkt kāds cits ieguldītājs", Itālija atgādina, ka iemesli, kuru dēļ nebija iespējams pabeigt privatizācijas procesu ar grupu *Air France-KLM*, jau ir tikuši izklāstīti. Kā norāda Itālijas iestādes, tas, ka minētais process netika pabeigts, neradīja šķēršļus privatizācijas procesam, ko īstenotu, palielinot sabiedrības kapitāla vērtību, bet vienlaikus saglabājot akcionāriem tās atlikušo vērtību.

(23) Turklāt tas, kas notika pēc 2008. gada 30. maija, ļaujot domāt, ka pastāv pamatota iespēja turpināt šo ceļu. Šajā kontekstā Itālijas iestādes atsaucas uz 2008. gada 9. un 10. jūnijā noslēgto līgumu, ar kuru sabiedrība *Alitalia* sabiedrībai *Intesa Sanpaolo S.p.A.* (turpmāk – *Intesa Sanpaolo*) uzticēja uzdevumu veikt noteiktus veicināšanas pasākumus un censties saņemt piedāvājumu, kas būtu paredzēts Ekonomikas un finanšu ministrijai kā sabiedrības *Alitalia* akcionāram un sabiedrībai *Alitalia*, lai viens vai vairāki industriālie vai finansiālie ieguldītāji, kuri būtu ieinteresēti piedalīties sabiedrības *Alitalia* sanācijā, attīstībā un sekmīgas darbības atjaunošanā, piemēram, ar tās kapitalizācijas palīdzību, uz ilgstošu laikposmu uzņemtos kontroli pār minēto sabiedrību. Šis mandāts, kas pašlaik tiek pildīts, esot piešķirts uz 60 dienām, un pēc sabiedrības pieprasījuma to var pagarināt par 30 dienām.

(24) Itālijas iestādes arī norāda, ka attiecīgais pasākums jebkurā gadījumā ir saderīgs ar kopējo tirgu saskaņā ar 2004. gada pamatnostādnēm.

([7]) Šajā lēmumā aplūkojamā pasākuma pamatā ir iepriekš minētie Dekrētlikumi Nr. 80 un Nr. 93.

([8]) OV C 244, 1.10.2004., 2. lpp.

(25) Pirmkārt, *Alitalia* esot grūtībās nonācis uzņēmums minēto pamatnostādņu nozīmē. Otrkārt, attiecīgais pasākums esot atgriezenisks darījums un tādēļ atbilstot 2004. gada pamatnostādņu prasībai, ka atbalstam uzņēmumu glābšanai jābūt tikai uz laiku sniegtam atbalstam un ka tas nedrīkst būt uzskatāms par strukturālu pasākumu.

(26) Treškārt, sabiedrības privatizācijas process un attiecīgais pasākums, kas pieņemts minētā procesa pabeigšanai, atbilstot 2004. gada pamatnostādņu 25. punkta b) apakšpunktam. Aizdevums 300 miljonu *euro* apmērā tikai nodrošinot to, ka sabiedrība spēj turpināt darbību, bet neļaujot tai gaisa pārvadājumu tirgū īstenot ar konkurenci saistītas stratēģijas, kurām varētu būt teorētiska ekonomiskā ietekme.

(27) Ceturtkārt, pret Komisijas apgalvojumu, ka "valsts nav sniegusi apņemšanos ne vēlāk kā pēc sešiem mēnešiem pēc pasākuma īstenošanas paziņot pārstrukturēšanas plānu" ([9]) (2004. gada pamatnostādņu 25. punkta c) apakšpunkts), Itālijas iestādes iebilst, ka attiecīgā plāna izstrādi ietver sabiedrības privatizācijas process, ko Itālija jau esot plaši aprakstījusi savā 2008. gada 30. maija vēstulē Komisijai. Šajā kontekstā Itālijas iestādes atgādina, ka alternatīvajā gadījumā, tas ir, ja aizdevumu pilnībā atmaksā, Dekrētlikumā Nr. 93 ir noteikts, ka aizdevuma atmaksāšanai obligāti jānotiek visīsākajā termiņā laikā no trīsdesmitās dienas pēc tam, kad ir pilnībā cedēta tā sabiedrības kapitāla daļa, kas pieder Ekonomikas un finanšu ministrijai, – jeb, citiem vārdiem, pēc kontroles faktiskas zaudēšanas – un līdz 2008. gada 31. decembrim. Itālijas iestādes no tā secina, ka grafiks tika iesniegts jau tad, kad tika pieņemts apstrīdētais pasākums, un ka tas būtībā atbilda prasībām, kas šajā saistībā paredzētas 2004. gada pamatnostādnēs.

(28) Piektkārt, saskaņā ar 2004. gada pamatnostādņu 25. punkta d) apakšpunkta prasībām attiecīgā aizdevuma piešķiršana esot bijusi nepieciešama tāpēc, ka sabiedrībai vistuvākajā laikā bija vajadzīgi likvīdi un šāda situācija bija radusies saistībā ar objektīvām ekonomiskām grūtībām, ko arī pati Komisija bija atzinusi savā 2008. gada 11. jūnija lēmumā (sk. minētā lēmuma 18.–20. apsvērumu). Šajā sakarā Itālijas iestādes atgādina, ka aizdevuma vienīgais mērķis ir īsterminā nodrošināt sabiedrības *Alitalia* darbības turpināšanu un saglabāt tās kapitālu, lai varētu sekmīgi īstenot privatizācijas procesu. Iejaukšanās kopsumma 300 miljonu *euro* apmērā esot tikai tik liela, cik nepieciešams, kā arī proporcionāla minēto mērķu sasniegšanai, kā turklāt pierādot arī sabiedrības ekonomiskās un finansiālās situācijas apraksts, ko Itālija sniegusi savā 2008. gada 30. maija vēstulē Komisijai (sk. 6.–9. lpp.).

([9]) Iepriekš minētais Komisijas 2008. gada 11. jūnija lēmums, 7. apsvērums.

(29) Visbeidzot, sestkārt, 2004. gada pamatnostādņu 25. punkta e) apakšpunktā paredzētā neatkārtošanas principa piemērošana konkrētā gadījuma apstākļos neradot nekādas pretrunas.

(30) Lai gan *Alitalia* tiešām jau ir saņēmusi pārstrukturēšanas atbalstu, kas bija saistīts ar tās sanācijas plānu, kuru īstenoja laikposmā no 1996. līdz 2000. gadam, kā arī grūtībās nonākuša uzņēmuma glābšanas atbalstu 2004. gadā, no neatkārtošanas principa izņēmuma kārtā varot atkāpties. Šajā kontekstā Itālijas iestādes atsaucas uz Komisijas 2004. gada 1. decembra lēmumu par valsts atbalstu, ko Francija plāno piešķirt uzņēmumam *Bull* ([10]) (turpmāk – lēmums lietā *Bull*).

(31) Tās atgādina, ka neatkārtošanas principa piemērošanas mērķis ir nepieļaut, ka valsts atkārtota iejaukšanās par labu noteiktiem uzņēmumiem tikai "saglabātu *status quo*, atliktu nenovēršamo un vienlaikus pārvirzītu ekonomiskās un sociālās problēmas uz citiem, efektīvākiem ražotājiem vai citām dalībvalstīm" (2004. gada pamatnostādņu 72. punkts). Taču iespēja atkāpties no šā principa piemērošanas esot saistīta ar tādu gadījumu esības atzīšanu, kuros šos apstākļus nav iespējams pārbaudīt, jo vienam un tam pašam saņēmējam noteiktā laikā piešķirtā atbalsta summa neļauj uzskatīt, ka attiecīgais uzņēmums "var izdzīvot tikai ar atkārtotu valsts atbalstu" (minēto pamatnostādņu 72. punkts).

(32) Šajā sakarā sabiedrības privatizācija, kas joprojām paliek reāla un ticama iespēja, tās pabeigšanas brīdī varētu izraisīt reālas pārmaiņas salīdzinājumā ar pašreizējo situāciju attiecībā uz sabiedrības *Alitalia* industriālo pārvaldību, kura tādējādi būtu pakļauta jaunām vadības struktūrām, un ļaut faktiski atjaunot sabiedrības rentabilitāti, pateicoties jaunās sabiedrības locekļu ekonomiskajiem ieguldījumiem. Itālijas iestādes arī norāda – nav šaubu, ka starp visiem tiem ārējiem un neparedzētajiem apstākļiem, kuru dēļ aizkavējās sabiedrības *Alitalia* privatizācijas process, var būt arī ārkārtēji un izņēmuma apstākļi, par ko uzņēmums nav atbildīgs, saskaņā ar 2004. gada pamatnostādņu 73. punktu.

5. **IEINTERESĒTO PERSONU KOMENTĀRI**

(33) Saskaņā ar EK līguma 88. panta 2. punktu Komisijai savus apsvērumus iesniedza piecas ieinteresētās personas. Minēto ieinteresēto personu saraksts ir iekļauts šā lēmuma pielikumā.

(34) No vienas puses, attiecībā uz jautājumu par attiecīgā pasākuma atzīšanu par valsts atbalstu četras ieinteresētās personas šajā ziņā atbalsta Komisijas nostāju un uzskata, ka minētais pasākums ir valsts atbalsts EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.

([10]) OV L 342, 24.12.2005., 81. lpp.

(35) *British Airways* (turpmāk *BA*) un *Sterling Airlines* norāda, ka tad, ja attiecīgais pasākums netiktu veikts, sabiedrība *Alitalia* saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem kļūtu maksātnespējīga. Saskaņā ar civilās aviācijas noteikumiem sabiedrība *Alitalia* tādējādi zaudētu savu gaisa pārvadātāja apliecību un tai būtu jāizbeidz darbība.

(36) Sabiedrība *Neos* šajā kontekstā norāda, ka, runājot par procentu likmi, kas attiecīgajam pasākumam piemērojama saistībā ar tā atmaksāšanu, ar to, ka atskaites likme ir palielināta par 100 bāzes punktiem, nekādā veidā netiek ņemts vērā risks, ko Itālijas iestādes uzņēmušās, piešķirot attiecīgo pasākumu. Sabiedrība *Neos* atbalsta arī Komisijas 2008. gada 11. jūnija lēmumā pausto vērtējumu attiecībā uz to, ka attiecīgā pasākuma piešķiršanas brīdī nebija sabiedrības *Alitalia* privatizācijas perspektīvu. Šo apstākli faktiski apstiprinot lielais saspīlējums, kas augustā bija starp Itālijas Finanšu ministriju un minētās sabiedrības valdi attiecībā uz "uzņēmuma darbības turpināšanu" un sabiedrības pusgada pārskata apstiprināšanu.

(37) *BA* un *Sterling Airlines* atgādina, ka sabiedrība *Alitalia* arī agrāk ir guvusi labumu no līdzīgiem pasākumiem. Savukārt sabiedrība *Ryanair* pauž nožēlu par to, ka 2008. gada 11. jūnijā uzsāktajā oficiālajā izmeklēšanas procedūrā Komisija pievēršas tikai attiecīgajam pasākumam, lai gan *Alitalia*, kā norāda *Ryanair*, kopš 2005. gada novembra esot saņēmusi arī citu nelikumīgu valsts atbalstu. Šo citu pasākumu analīze ļautu vēl vairāk pamatot analīzi, ka privāts ieguldītājs konkrētā gadījuma apstākļos nebūtu piekritis piešķirt attiecīgo pasākumu.

(38) Gan sabiedrība *Neos*, gan *Ryanair* sūdzas par konkurences kropļojumiem, ko radījis atbalsts, kuru Itālija jau vairākus gadus sniegusi sabiedrībai *Alitalia*.

(39) No otras puses, runājot par attiecīgā pasākuma saderību ar kopējo tirgu, *BA* uzskata, ka attiecīgais pasākums ir atbalsts grūtībās nonākuša uzņēmuma glābšanai un tam tādēļ ir jāatbilst 2004. gada pamatnostādnēs noteiktajiem nosacījumiem. Taču par šo atbalstu pirms tā sniegšanas neesot paziņots Komisijai un tas neatbilstot minēto pamatnostādņu nosacījumiem.

(40) Šajā sakarā *BA* norāda, ka aplūkojamo pasākumu neesot bijis iespējams piešķirt, nepārkāpjot pamatnostādnēs paredzēto neatkārtošanas principu (2004. gada pamatnostādņu 25. panta e) apakšpunkts), jo sabiedrība *Alitalia* jau ir saņēmusi Komisijas apstiprinātu pārstrukturēšanas atbalstu. *BA* piebilst, ka konkrētajā gadījumā neesot piemērojams pamatnostādņu 73. punktā paredzētais izņēmums no neatkārtošanas principa, jo sabiedrība *Alitalia* nav saskārusies ar neparedzētiem apstākļiem, par kuriem to nevar vainot. Šajā kontekstā *BA* un *Sterling Airlines* precizē, ka ļoti grūtā konjunktūra, ar kuru pašlaik saskaras gaisa pārvadājumu nozare un kura saistīta ar naftas cenu palielināšanos, skar visus nozares dalībniekus. Sabiedrība *BA* no tā secina, ka *Alitalia* uz šo argumentu nevar pamatoti atsaukties, lai varētu atkāpties no 2004. gada pamatnostādnēs paredzētā neatkārtošanas principa. Finansējuma nepieciešamība sabiedrībai esot radusies tāpēc, ka tā nav spējusi veikt pārmaiņas, lai samazinātu savas iekšējās izmaksas, lai gan jau bija saņēmusi valsts atbalstu.

(41) Turklāt, kā uzskata *BA*, attiecīgais pasākums nav uzskatāms par finansiālu atbalstu aizdevuma garantiju vai aizdevuma veidā, bet tam piemīt pazīmes, kas raksturo kapitāla ieguldījumu, kurš Itālijas valdībai nodrošina faktisku kontroli pār minēto sabiedrību (pamatnostādņu 25. punkta a) apakšpunkts).

(42) Attiecībā uz 2004. gada pamatnostādnēs paredzēto nosacījumu, kas saistīts ar nopietnu sociālo iemeslu esību, *BA* uzsver, ka *Alitalia* maksātnespēja nevar radīt nopietnus traucējumus, kuri kaitētu pasažieriem, jo gan iekšējās līnijās, gan starptautiskajos maršrutos darbojas konkurenti. Runājot par negatīvajām sekām, kas rastos attiecībā uz tās konkurentu stāvokli, šādas sekas radītu sabiedrības *Alitalia* noturēšana tirgū par spīti tās finansiālajām grūtībām, tās līniju skaita palielināšana, jo īpaši no Romas un Milānas uz Losandželosu, kā arī tās tarifu samazināšana. Šāda komerciālā izvēle neesot racionāla, ņemot vērā *Alitalia* finansiālo situāciju, un pierādot tās vēlmi palielināt savu tirgus daļu salīdzinājumā ar tiem konkurentiem, kuri nesaņem valsts atbalstu (2004. gada pamatnostādņu 25. punkta b) apakšpunkts).

(43) Turklāt attiecīgais pasākums sabiedrībai *Alitalia* neesot piešķirts uz laikposmu, kas nepārsniedz sešus mēnešus, kā noteikts 2004. gada pamatnostādnēs (25. punkta c) apakšpunkts).

(44) Visbeidzot, sabiedrība *BA* norāda, ka šo komerciālo politiku raksturo nebūtisku izmaksu segšana – nav iespējams nodrošināt, ka attiecīgā atbalsta summa ir tikai tik liela, cik nepieciešams, lai uzņēmums varētu turpināt darboties tajā laikposmā, kurā atbalsts ir atļauts, turklāt šai summai jābūt pamatotai ar likvīdu vajadzībām, kas radušās uzņēmuma zaudējumu dēļ (2004. gada pamatnostādņu 25. punkta d) apakšpunkts).

(45) Sabiedrība *Ryanair* pārmet Komisijai, ka tā jau nav pieprasījusi nekavējoties apturēt attiecīgo pasākumu, un prasa, lai sabiedrībai *Alitalia* liktu nekavējoties atmaksāt 300 miljonus *euro*, ko tai piešķīrusi Itālija. *Ryanair* arī uzsver, ka – pretēji tam, ko apgalvo Itālijas iestādes –, lai attaisnotu attiecīgā pasākuma piešķiršanu sabiedrībai *Alitalia*, nevar atsaukties ne uz kādiem sabiedriskās kārtības un teritoriālās nepārtrauktības apsvērumiem. *Ryanair* šajā kontekstā atsaucas uz sabiedrībai *Alitalia* piederošās tirgus daļas samazināšanu noteiktās līnijās.

(46) Savukārt *European Travel Agents' and tour Operators' Associations* (*ECTAA*) (Eiropas Ceļojumu aģentu un tūrisma operatoru asociācijas) un *Guild of European Business Travel Agents* (*GEBTA*) (Eiropas Darījumu braucienu aģentu ģilde) ir pretējās domās un uzskata, ka, tā kā attiecīgā pasākuma mērķis ir novērst sabiedrības *Alitalia* maksātnespēju, tā piešķiršana aizsargā patērētājus, jo nav tiesību aktu, kas pasažierus aizsargātu gadījumā, ja iestātos minētās sabiedrības maksātnespēja. *ECTAA* un *GEBTA* piebilst, ka attiecīgā aizdevuma piešķiršana esot vienīgais pamatotais risinājums, kas ļauj novērst sabiedrības *Alitalia* maksātnespēju un kas tai palīdz īstenot tās privatizācijas procesu. Ievērojot sabiedrības sekmīgas darbības atjaunošanas perspektīvas, kas minētas presē, šā aizdevuma piešķiršana esot ekonomiski pamatota, lai tādējādi uzsāktu sabiedrības *Alitalia* pilnīgu pārstrukturēšanu, ņemot vērā nākotnē paredzamo peļņu.

6. KOMISIJAS IEPRIEKŠĒJIE LĒMUMI ATTIECĪBĀ UZ SABIEDRĪBU *ALITALIA*

(47) Šajā kontekstā un saistībā ar attiecīgā pasākuma analīzi ir vietā atgādināt, ka Komisija attiecībā uz sabiedrību *Alitalia* iepriekš ir pieņēmusi šādus lēmumus:

— Komisijas 1997. gada 15. jūlija lēmums par sabiedrības *Alitalia* rekapitalizāciju ([11]) – šajā lēmumā Komisija uzskatīja, ka sabiedrības *Alitalia* rekapitalizācija ar kapitāla dotācijām 2 750 miljardu Itālijas liru apmērā, ievērojot noteiktas saistības, ir uzskatāma par valsts atbalstu, kas ir saderīgs ar kopējo tirgu, saskaņā ar EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu,

— Komisijas 2001. gada 18. jūlija lēmums par sabiedrības *Alitalia* rekapitalizāciju ([12]) – tā kā Pirmās instances tiesa bija atcēlusi 1997. gada 15. jūlija lēmumu ([13]), Komisija par to pašu rekapitalizāciju pieņēma jaunu lēmumu; minētajā lēmumā Komisija izdarīja tādu pašu secinājumu kā 1997. gada 15. jūlija lēmumā, proti, ka sabiedrības *Alitalia* rekapitalizācija ir uzskatāma par valsts atbalstu, kas ir saderīgs ar kopējo tirgu ([14]),

— Komisijas 2002. gada 19. jūnija Lēmums C 54/96 un N 318/02, sabiedrības *Alitalia* pārstrukturēšanai paredzētā atbalsta trešā daļa, ko Komisija bija apstiprinājusi 2001. gada 18. jūlijā, un jauna rekapitalizācija 1,4 miljardu *euro* apmērā ([15]) – ar šo lēmumu Komisija apstiprināja iepriekš minēto trešo daļu (129 miljoni *euro*) un uzskatīja, ka jaunā rekapitalizācija nav valsts atbalsts EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē,

— Komisijas 2004. gada 20. jūlija Lēmums N 279/04, steidzami pasākumi *Alitalia* pārstrukturēšanas un atjaunošanas atbalstam (glābšanas atbalsts) ([16]) – ar šo lēmumu Komisija atļāva piešķirt grūtībās nonākuša uzņēmuma glābšanas atbalstu valsts galvojuma veidā par īstermiņa aizdevumu 400 miljonu *euro* apmērā ([17]),

— Komisijas 2005. gada 7. jūnija Lēmums 2006/176/EK par *Alitalia* industriālās pārstrukturēšanas plānu ([18]) – šajā lēmumā Komisija uzskatīja, ka attiecīgie pasākumi nav valsts atbalsts EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.

7. PASĀKUMA IZVĒRTĒŠANA, ŅEMOT VĒRĀ EK LĪGUMA 87. PANTA 1. PUNKTU

(48) Pēc oficiālās izmeklēšanas procedūras, kas uzsākta, pamatojoties uz EK līguma 88. panta 2. punktu, un ņemot vērā argumentus, ko šajā kontekstā iesniegušas Itālijas iestādes un ieinteresētās personas, Komisija uzskata, ka attiecīgais pasākums, proti, sabiedrībai *Alitalia* piešķirtais aizdevums, kura summu 300 miljonu *euro* apmērā var ieskaitīt sabiedrības pašu kapitālā, ir valsts atbalsts, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē un kas ir nelikumīgs EK līguma 88. panta 3. punkta nozīmē.

7.1. Valsts atbalsta esība

(49) EK līguma 87. panta 1. punktā ir teikts, ka "ar kopējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm".

(50) Lai kādu valsts pasākumu varētu atzīt par valsts atbalstu, ir nepieciešams, lai būtu izpildīti visi turpmāk izklāstītie nosacījumi: 1) attiecīgais pasākums piešķir priekšrocības no valsts līdzekļiem, 2) šīs priekšrocības ir selektīvas un 3) attiecīgais pasākums rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus un var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm ([19]).

(51) Ir jāizklāsta iemesli, kas Komisijai šajā stadijā ļauj uzskatīt, ka attiecīgais pasākums atbilst visiem šiem nosacījumiem.

([11]) OV L 322, 25.11.1997., 44. lpp.
([12]) OV L 271, 12.10.2001., 28. lpp.
([13]) Pirmās instances tiesas 2000. gada 12. decembra spriedums lietā T-296/97 *Alitalia*/Komisija (*Recueil*, II-3871. lpp.).
([14]) Apelāciju, ko sabiedrība *Alitalia* iesniedza pret Komisijas 2001. gada 18. jūlija lēmumu, Pirmās instances tiesa noraidīja 2008. gada 9. jūlija spriedumā lietā T-301/01 *Alitalia*/Komisija (krājumā vēl nav publicēts).
([15]) OV C 239, 4.10.2002., 2. lpp.
([16]) OV C 125, 24.5.2005., 7. lpp.
([17]) Sabiedrība *Air One* iesniedza prasību par šā lēmuma atcelšanu, un to pašlaik izskata Pirmās instances tiesa (lieta T-344/02).
([18]) OV L 69, 8.3.2006., 1. lpp.
([19]) Sk., piemēram, Tiesas 2006. gada 10. janvāra spriedumu lietā *Ministero dell'Economia e delle Finanze*/*Cassa di Risparmio di Firenze* (C-222/04, Krājums, I-289. lpp., 129. punkts).

7.1.1. *Par to, ka pastāv priekšrocības, kas piešķirtas no valsts līdzekļiem*

(52) No vienas puses, ir jānorāda, ka attiecīgais pasākums ir aizdevums, kura summu var ieskaitīt sabiedrības *Alitalia* ([20]) pašu kapitālā un kuru minētajai sabiedrībai tiešā veidā piešķīrusi Itālijas valsts, un kurš tādēļ ir saistīts ar valsts līdzekļu nodošanu. Turklāt šo pasākumu var piedēvēt Itālijas valstij, jo lēmumu par minētā aizdevuma piešķiršanu 2008. gada 22. aprīlī pieņēma Itālijas Ministru padome un vēlāk tas tika papildināts ar 2008. gada 27. maija Dekrētlikumu Nr. 93.

(53) No otras puses, runājot par ekonomisku priekšrocību esību, ir jāizvērtē, vai privātam ieguldītājam līdzīgos apstākļos varētu nākties veikt tādu kapitāla ieguldījumu kā konkrētajā gadījumā. Šajā sakarā Tiesa ir norādījusi, ka gadījumā, ja privāta ieguldītāja rīcība, ar kuru jāsalīdzina pasākumi, ko veicis publisks ieguldītājs, kurš īsteno ekonomikas politikas mērķus, nav katrā ziņā tāda parasta ieguldītāja rīcība, kas kapitālu iegulda, tā rentabilitāti paredzot vairāk vai mazāk īsā termiņā, tad tai jābūt vismaz rīcībai, kura būtu raksturīga privātai kontrolakciju sabiedrībai vai privātai uzņēmumu grupai, kas īsteno vispārējo vai nozares strukturālo politiku un kas savā rīcībā balstās uz ilgāka termiņa rentabilitātes perspektīvām ([21]).

(54) Tiesa arī nosprieda, ka privāts akcionārs var pamatoti ieguldīt kapitālu, kas nepieciešams, lai nodrošinātu izdzīvošanu uzņēmumam, kurš nonācis pagaidu grūtībās, taču kurš attiecīgā gadījumā pēc pārstrukturēšanas spētu atjaunot rentabilitāti. Tomēr gadījumā, ja publiska ieguldītāja kapitāls tiek ieguldīts pilnīgi neatkarīgi no jebkādas rentabilitātes perspektīvām, pat ilgtermiņa, šāds ieguldījums ir jāuzskata par atbalstu EK līguma 87. panta nozīmē ([22]).

(55) Ir arī jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgu judikatūru ir jānovērtē gan atbalsta esība, gan nozīme, ņemot vērā situāciju atbalsta piešķiršanas brīdī ([23]).

(56) Konkrētajā gadījumā, lai varētu piemērot privātā ieguldītāja kritēriju un iepriekš minētos principus, ir jāņem vērā sabiedrības *Alitalia* finansiālā situācija un attiecīgā valsts pasākuma īpašības.

7.1.1.1. Sabiedrības *Alitalia* finansiālā situācija

(57) Attiecībā uz sabiedrības *Alitalia* finansiālo situāciju Komisija konstatē, ka brīdī, kad tika piešķirts attiecīgais aizdevums un pieņemts Dekrētlikums Nr. 93, tā bija ļoti slikta. Sabiedrības *Alitalia* konsolidētie zaudējumi 2006. finanšu gadā bija 626 miljoni *euro*, bet 2007. finanšu gadā – 495 miljoni *euro* ([24]).

(58) Turklāt, kā izriet no uzņēmuma publicētās finansiālās informācijas, 2008. gada pirmajā ceturksnī *Alitalia* zaudējumi pirms nodokļu nomaksas bija 214,8 miljoni *euro* jeb par 41 % vairāk salīdzinājumā ar to pašu laikposmu 2007. gadā. Turklāt sabiedrības *Alitalia* neto parādsaistības 2008. gada 30. aprīlī sasniedza 1,36 miljardus *euro* jeb par 13 % vairāk salīdzinājumā ar 2007. gada decembra līmeni. Vienlaikus uzņēmuma aktīvi, ieskaitot īstermiņa finanšu kredītus, līdz 2008. gada 30. aprīlim bija samazinājušies līdz 174 miljoniem *euro*, kas ir par 53 % mazāk salīdzinājumā ar 2007. gada decembra beigām ([25]).

(59) Šis apstāklis skaidri izriet arī no Dekrētlikuma Nr. 80, kurā teikts, ka attiecīgā aizdevuma piešķiršanai jāļauj uzlabot sabiedrības stāvokli un jānodrošina tai vistuvākajā laikā nepieciešamie likvīdi (sk. šā lēmuma 57. un 58. apsvērumu).

(60) Itālijas iestādes savā 2008. gada 30. maija vēstulē Komisijai arī norādīja, ka Dekrētlikuma Nr. 93 pieņemšanas pamatā bija sabiedrības finansiālās situācijas pasliktināšanās un ka tas ir paredzēts, lai ļautu tai saglabāt savu vērtību un tādējādi nodrošinātu tās darbības turpināšanu. Iestādes šajā kontekstā norādīja, ka veikto pasākumu mērķis ir nepieļaut, ka zaudējumu dēļ tās kapitāls un rezerves samazinās zem likumā noteiktās robežas, tādējādi izraisot maksātnespējas procedūras (*procedura concorsuale*) ierosināšanu un sabiedrības likvidācijas uzsākšanu.

(61) Itālijas iestādes 2008. gada 3. jūnijā pieņēma Dekrētlikumu Nr. 97 ([26]), kurā arī ir minēta iepriekš aprakstītā sabiedrības *Alitalia* finansiālā situācija un kurš apstiprina šo analīzi.

([20]) Šajā lēmumā aplūkojamā pasākuma pamatā ir iepriekš minētie Dekrētlikumi Nr. 80 un Nr. 93.

([21]) Sk. jo īpaši Tiesas 1994. gada 14. septembra spriedumu lietā Spānija/Komisija (C-278/92, C-279/92 un C-280/92, *Recueil*, I-4103. lpp., 20.–22. punkts).

([22]) Sk., piemēram, Tiesas 1991. gada 21. marta spriedumu lietā Itālija/Komisija (C-303/88, *Recueil*, I-1433. lpp., 21. un 22. punkts).

([23]) Sk., piemēram, Pirmās instances tiesas 2005. gada 19. oktobra spriedumu lietā *Freistaat Thüringen*/Komisija (T-318/00, *Recueil*, II-4179. lpp., 125. punkts).

([24]) Dati, ko Itālijas iestādes nosūtīja ar savu 2008. gada 30. maija vēstuli Komisijai.

([25]) Sk. finanšu rezultātus, kas pieejami sabiedrības *Alitalia* tīmekļa vietnē (http://corporate.alitalia.com/en/investors/financial/index.aspx).

([26]) *Decreto-legge nº 97, Disposizioni urgenti in materia di monitoraggio e trasparenza dei meccanismi di allocazione della spesa pubblica, nonche' in materia fiscale e di proroga di termini* (*GU* Nr. 128, 3.6.2008).

(62) Visi šie apstākļi ļauj uzskatīt, ka sabiedrības *Alitalia* finansiālā situācija bija ļoti slikta gan dienā, kad ar Dekrētlikumu Nr. 80 tika piešķirts aizdevums 300 miljonu *euro* apmērā, gan dienā, kad tika pieņemts Dekrētlikums Nr. 93, kā atzīst arī Itālijas iestādes savā 2008. gada 30. maija vēstulē Komisijai. Komisija uzskata, ka šajā ziņā ir vietā norādīt, ka savos apsvērumos par oficiālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu ([27]) Itālijas iestādes šādu analīzi nav nekādā veidā apstrīdējušas.

(63) Šajā kontekstā Komisija vēlas arī atgādināt, ka sabiedrības *Alitalia* finansiālā situācija pasliktinājās kopš 1997. gada un bija ļoti slikta kopš 2001. gada, kā liecina sabiedrības finansiālās situācijas apraksts Komisijas 2001. gada 18. jūlija, 2004. gada 20. jūlija un 2005. gada 7. jūnija lēmumā (iepriekš minētie lēmumi, sk. šā lēmuma 47. apsvērumu). Valsts atbalsta pasākumi, kas sabiedrības labā veikti kopš 1997. gada, pietiekamā mērā pierāda, ka grūtības, ar kurām sabiedrībai nācies saskarties jau gandrīz 10 gadus, ir atkārtoti risinātas ar pasākumiem, ko veicis publiskais akcionārs.

7.1.1.2. Valsts veikto pasākumu īpašības

(64) Attiecībā uz aplūkojamā pasākuma piešķiršanas nosacījumiem Komisija vispirms konstatē, ka saskaņā ar Dekrētlikumu Nr. 80 piemērojamā procentu likme ir tā, kas norādīta Komisijas paziņojumā par 25 dalībvalstu pašreizējām valsts atbalsta atgūšanas procentu likmēm un atsauces/diskonta likmēm, ko piemēro no 2008. gada 1. janvāra, bet no 2008. gada 1. jūlija – likme, kas norādīta saskaņā ar Komisijas paziņojumu par atsauces likmes un diskonta likmes noteikšanas metodes pārskatīšanu ([28]). Šo likmi ar Dekrētlikumu Nr. 93 palielināja par 1 % ([29]).

(65) Taču ir jānorāda, ka, runājot par Komisijas paziņojumu par 25 dalībvalstu pašreizējām valsts atbalsta atgūšanas procentu likmēm un atsauces/diskonta likmēm, ko piemēro no 2008. gada 1. jūlija ([30]), tajā iekļautās procentu likmes ir uzskatāmas par tādām, kas atspoguļo vidējo procentu likmju līmeni dažādās dalībvalstīs par vidēja termiņa un ilgtermiņa aizdevumiem (no pieciem līdz desmit gadiem), kam ir parastais nodrošinājums. Tomēr Komisija uzskata, ka šīs likmes, pat ja tās palielina par 1 %, nevar uzskatīt par atbilstošām tāda uzņēmuma gadījumā, kam ir ļoti slikta finansiālā situācija. Turklāt minētā paziņojuma pamatā ir Komisijas 1997. gada paziņojums par atsauces/diskonta likmju noteikšanas metodi ([31]), kurā teikts, ka "šādi noteiktā atsauces likme ir zemākā likme un to var palielināt īpaša riska gadījumā (piemēram, grūtībās nonācis uzņēmums, nav nodrošinājuma, ko parasti prasa bankas, u. c.). Šādos gadījumos palielinājums var sasniegt 400 bāzes punktus un pat vairāk, ja neviena privātā banka nepiekristu piešķirt attiecīgo aizdevumu". Tādēļ Komisija uzskata, ka pat atsauces likmes palielinājums par 100 bāzes punktiem, kas paredzēts Dekrētlikumā Nr. 93, nav tāds, ka tiktu atbilstoši ņemta vērā ārkārtīgi sliktā situācija, kurā sabiedrība *Alitalia* atradās attiecīgā pasākuma piešķiršanas brīdī.

(66) Attiecībā uz Eiropas Komisijas paziņojumu par atsauces likmes un diskonta likmes noteikšanas metodes pārskatīšanu ([32]) pietiek konstatēt, ka, ja vien tas būtu piemērojams – tā kā aizdevums tika piešķirts pirms minētā paziņojuma stāšanās spēkā un tā kā par pasākuma atzīšanu par atbalstu ir jāspriež, ņemot vērā situāciju tā piešķiršanas brīdī –, Itālijas iestādes nav atbildējušas uz šaubām, ko Komisija pauda savā 2008. gada 11. jūnija lēmumā. No tā izriet, ka šaubas, ko Komisija formulējusi šajā sakarā, saglabājas.

(67) Turklāt Komisija, pamatojoties uz iepriekš minētajiem apstākļiem, uzskata, ka privāts ieguldītājs, kas atrastos situācijā, kura būtu līdzīga Itālijas valsts situācijai konkrētajā gadījumā, pat pieņemot, ka tas piekristu attiecīgā pasākuma piešķiršanai sabiedrībai *Alitalia*, nebūtu piekritis tam, ka piešķiramā procentu likme, pat ja to palielina par 100 bāzes punktiem, ir likme, kas piemērojama uzņēmumam ar normālu finansiālo situāciju.

(68) Šo vērtējumu attiecībā uz procentu likmēm, kas piemērojamas attiecīgajam pasākumam, nevar apgāzt apgalvojumi, kurus Itālijas iestādes izteikušas savā 2008. gada 12. jūlija vēstulē. Savos apsvērumos Itālijas iestādes tikai apgalvo, nesniedzot nekādu pamatojumu, ka procentu likme ir noteikta tādā līmenī, kas ļauj nodrošināt tiešu un atbilstošu ekonomisko atlīdzību par kapitālu.

(69) Komisija tālāk norāda, ka Itālijas valdības lēmums piešķirt attiecīgo aizdevumu tika pieņemts 2008. gada 22. aprīlī – pēc tam, kad tajā pašā dienā tika atsaukts *Air France-KLM* piedāvājums attiecībā uz sabiedrības *Alitalia* atpirkšanu ([33]), – un ka Dekrētlikuma Nr. 93 pieņemšanas pamatā bija sabiedrības finansiālās situācijas pasliktināšanās. Neatkarīgi no tā, kādi bija iemesli tam, ka *Air France-KLM* savu piedāvājumu atsauca, lai gan tie bija saistīti ar sabiedrības *Alitalia* finansiālo situāciju ([34]), lēmums par attiecīgā aizdevuma piešķiršanu tomēr tika pieņemts uzreiz pēc šā lēmuma par piedāvājuma atsaukšanu.

([27]) Sk. 9. punktu Itālijas iestāžu 2008. gada 12. jūlija vēstulē Komisijai.
([28]) Sk. šā lēmuma 12. apsvērumu.
([29]) Sk. šā lēmuma 5. apsvērumu.
([30]) Sk. 6. zemsvītras piezīmi
([31]) OV C 273, 9.9.1997., 3. lpp.
([32]) Sk. 6. zemsvītras piezīmi.
([33]) Publisku piedāvājumu attiecībā uz apmaiņu ar akcijām sabiedrībai *Alitalia* iesniedza 2008. gada 14. martā, bet sabiedrības valde to apstiprināja 16. martā.
([34]) Sk. iepriekš minēto Itālijas iestāžu 2008. gada 30. maija vēstuli Komisijai.

(70) Šajā sakarā Itālijas iestāžu nepamatoto apgalvojumu, ka šā darījuma nenotikšana neradīja šķēršļus privatizācijas projektam, nevar pieņemt, ja nav pierādījumu tam, ka šāds projekts būtu reāli īstenojams attiecīgā pasākuma piešķiršanas brīdī. Sabiedrības privatizācijas mēģinājumi, uz kuriem Itālijas iestādes atsaucas savā 2008. gada 30. maija vēstulē un kuri attiecas uz laikposmu no 2006. gada beigām līdz 2007. gada beigām, nevar pierādīt, ka attiecīgā pasākuma piešķiršanas brīdī būtu reāli pastāvējusi alternatīva atpirkšanas perspektīva.

(71) Arī *B. Ermolli* vēstuli sabiedrībai *Alitalia*, kuru Itālijas iestādes minējušas savā 2008. gada 30. maija vēstulē un kura, pēc to domām, pierāda Itālijas uzņēmēju un ieguldītāju ieinteresētību sabiedrības darbības atjaunošanas plāna izstrādē, nevar uzskatīt par šāda veida perspektīvu ([35]).

(72) Savukārt attiecībā uz turpmākajiem notikumiem 2008. gada 30. maijā, ko Itālijas iestādes pieminējušas savās vēstulēs, un, konkrētāk, līgumu, kas 2008. gada 9. un 10. jūnijā tika noslēgts starp *Alitalia* un *Intesa Sanpaolo*, pietiek atgādināt, ka, lai novērtētu attiecīgo pasākumu, ir jāņem vērā apstākļi, kas pastāvēja tā piešķiršanas brīdī. Jebkurā gadījumā Komisija norāda, ka to apstākli, ka sabiedrība *Alitalia* 2008. gada jūnijā uzticēja sabiedrībai *Intesa Sanpaolo* uzdevumu veikt noteiktus veicināšanas pasākumus un censties saņemt sabiedrības privatizācijas piedāvājumu, nevar uzskatīt par drošu un tūlītēju sabiedrības atpirkšanas perspektīvu, turklāt šajā laikā nebija nekādas skaidrības par sabiedrībai *Intesa Sanpaolo* uzticētā uzdevuma sekmīgas īstenošanas iespējām.

(73) Šajā kontekstā ir arī jāatgādina, ka laikā, kad Itālijas valsts piešķīra attiecīgo pasākumu, neviens sabiedrības *Alitalia* privātais akcionārs vienlaikus ar valsti neko nedarīja, lai minēto sabiedrību atbalstītu un nodrošinātu tai vistuvākajā laikā nepieciešamos likvīdus.

(74) Tas, ka iepriekš minētā atpirkšanas piedāvājuma atsaukšana un minētā aizdevuma piešķiršana no Itālijas valdības puses notika gandrīz vienlaikus, ka aizdevuma piešķiršanas brīdī nebija nekādu citu pārņemšanas perspektīvu un ka no sabiedrības *Alitalia* privāto akcionāru puses nebija finansiālas iejaukšanās vienlaikus ar valsts finansiālu iejaukšanos, nostiprina secinājumu, ka līdzīga lieluma akcionārs, ņemot vērā situācijas nopietnību, nebūtu piekritis piešķirt šo aizdevumu.

([35]) Sabiedrības *Alitalia* 2008. gada 13. maija paziņojumā presei ir teikts: "Valde atzinīgi novērtēja *Bruno Ermolli* paziņojumu un gaida skaidru nodomu deklarāciju, kas atbilstu iepriekš teiktajam, lai piekristu nepieciešamajai pienācīgajai rūpībai." (*The Board expressed its appreciation for the communication from Mr Bruno Ermolli and awaits a clear statement of intent which proves to be in line with the above indications in order to agree to the requested due diligence.*) (http://corporate.alitalia.com/en/press/press/index.aspx).

(75) Komisija arī uzskata, ka, ņemot vērā sabiedrības *Alitalia* ļoti slikto finansiālo situāciju, šāds ieguldītājs nebūtu piekritis piešķirt nekādu aizdevumu un, *a fortiori*, aizdevumu, kura summa jāieskaita pašu kapitālā un kuru tādēļ gadījumā, ja sabiedrība tiktu likvidēta, atmaksātu tikai pēc tam, kad tiktu apmierinātas visu pārējo kreditoru prasības – solidāri un proporcionāli sabiedrības kapitālam (sk. Dekrētlikuma Nr. 93 4. panta 4. punktu). Sākotnēji piešķirtā aizdevuma izlietošana sabiedrības *Alitalia* kapitāla nosegšanai vēl jo vairāk apstiprina Komisijas analīzi attiecībā uz to, ka attiecīgais pasākums uzskatāms par valsts atbalstu.

(76) Tādēļ, ņemot vērā visus iepriekš minētos apstākļus, Komisija uzskata, ka Itālijas valsts, piešķirot sabiedrībai *Alitalia* attiecīgo pasākumu par summu 300 miljonu *euro* apmērā, nav rīkojusies kā informēts akcionārs, kas īsteno vispārējo vai nozares strukturālo politiku un kas savā rīcībā balstās uz ieguldītā kapitāla ilgāka termiņa rentabilitātes perspektīvām salīdzinājumā ar perspektīvām, uz kurām balstītos parastais ieguldītājs ([36]).

(77) Komisija no tā secina, ka attiecīgais pasākums neatkarīgi no tā, kā izlietoti atbilstošie līdzekļi, piešķir sabiedrībai *Alitalia* ekonomiskas priekšrocības no valsts līdzekļiem, kas tai nebūtu parastos tirgus apstākļos ([37]).

7.1.2. *Par pasākuma selektīvo raksturu*

(78) Šā aizdevuma piešķiršana sabiedrībai *Alitalia* dod ekonomiskas priekšrocības, un tā ir vienīgā šo priekšrocību saņēmēja. Tādēļ attiecīgajam pasākumam ir selektīvs raksturs.

7.1.3. *Par nosacījumu, kas paredz iespaidu uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un konkurences kropļošanu*

(79) Komisija uzskata, ka attiecīgais pasākums iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm, jo tas attiecas uz uzņēmumu, kura pārvadājumu darbības to būtības dēļ skar tirdzniecību un aptver vairākas dalībvalstis. Turklāt tas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus kopējā tirgū, jo tas attiecas uz vienu vienīgu uzņēmumu, kas savā Eiropas tīklā konkurē ar pārējām Kopienas aviosabiedrībām – jo īpaši kopš 1993. gada 1. janvāra, kad stājās spēkā gaisa pārvadājumu liberalizācijas trešā sadaļa ([38]).

([36]) Sk., piemēram, Pirmās instances tiesas 1998. gada 15. septembra spriedumu lietā *Breda Fucine Meridionali*/Komisija, T-126/96 un T-127/96, *Recueil*, II-3437. lpp., 79. punkts.

([37]) Sk., piemēram, Tiesas 1996. gada 11. jūlija spriedumu lietā *SFEI*, C-39/94, *Recueil*, 3547. lpp., 60. punkts.

([38]) Padomes 1992. gada 23. jūlija Regula (EEK) Nr. 2407/92 par gaisa pārvadātāju licencēšanu, Padomes 1992. gada 23. jūlija Regula (EEK) Nr. 2408/92 par Kopienas aviosabiedrību piekļuvi Kopienas iekšējiem gaisa ceļiem un Padomes 1992. gada 23. jūlija Regula (EEK) Nr. 2409/92 par gaisa pārvadājumu maksām un tarifiem – OV L 240, 24.8.1992., 1. lpp.

(80) Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Komisija, pamatojoties uz informāciju, kas ir tās rīcībā šajā stadijā, uzskata, ka pasākums 300 miljonu *euro* apmērā, ko Itālijas valsts piešķīrusi sabiedrībai *Alitalia*, ir uzskatāms par valsts atbalstu EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.

7.2. **Atbalsta pasākuma kvalificēšana par nelikumīgu atbalstu**

(81) Saskaņā ar EK līguma 88. panta 3. punktu dalībvalstij ir pienākums darīt zināmus visus plānus piešķirt vai mainīt atbalstu. Attiecīgā dalībvalsts nedrīkst sākt īstenot pašas ierosinātos pasākumus, kamēr šī procedūra nav beigusies ar galīgo lēmumu.

(82) Itālijas valdības lēmums piešķirt aizdevumu 300 miljonu *euro* apmērā tika pieņemts 2008. gada 22. aprīlī ar Dekrētlikumu Nr. 80. Tātad attiecīgos līdzekļus sabiedrības *Alitalia* rīcībā nodeva šajā datumā, kā apstiprināja arī Itālijas iestādes, tiekoties ar Komisiju 2008. gada 23. aprīlī. Savukārt Dekrētlikumu Nr. 93, kas paredz iespēju aizdevuma summu ieskaitīt sabiedrības pašu kapitālā, pieņēma 2008. gada 27. maijā.

(83) Taču Komisija konstatē, ka ne Dekrētlikuma Nr. 80 pieņemšanas dienā, ne arī Dekrētlikuma Nr. 93 pieņemšanas dienā Itālija tai nav darījusi zināmu attiecīgo pasākumu. Tādēļ Komisija uzskata, ka Itālija ir rīkojusies nelikumīgi un attiecīgo atbalstu piešķīrusi, pārkāpjot EK līguma 88. panta 3. punktu.

7.3. **Atbalsta saderība ar kopējo tirgu**

(84) Tā kā Komisija uzskata, ka attiecīgais atbalsts ir valsts atbalsts EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē, ir jāpārbauda tā iespējamā saderība, ņemot vērā izņēmumus, kas paredzēti minētā panta 2. un 3. punktā. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka attiecīgā atbalsta pasākuma saņēmējs ir no gaisa pārvadājumu nozares.

(85) Runājot par 87. panta 2. punktā paredzētajiem izņēmumiem, kuri attiecas uz sociālu atbalstu, ko piešķir individuāliem patērētājiem, uz atbalstu, ko sniedz, lai novērstu kaitējumu, kuru nodarījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi, kā arī uz atbalstu, ko sniedz tautsaimniecībai dažos Vācijas Federatīvās Republikas apvidos, Komisija konstatē, ka tie konkrētajā kontekstā nav nekādā veidā piemērojami.

(86) Savukārt attiecībā uz 87. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzēto izņēmumu pietiek konstatēt, ka attiecīgais atbalsts nav uzskatāms par projektu, ko īsteno visas Eiropas interesēs, un ka tā mērķis nav novērst nopietnus traucējumus Itālijas tautsaimniecībā. Tā mērķis nav arī veicināt kultūru un kultūras mantojuma saglabāšanu EK līguma 87. panta 3. punkta d) apakšpunktā paredzētā izņēmuma nozīmē.

(87) Attiecībā uz EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktā paredzēto izņēmumu, ar kuru ir atļauts atbalsts, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību attīstību, ja vien pretēji kopīgām interesēm netiek ietekmēta tirdzniecība, Komisija uzskata, ka nekas neļauj atzīt, ka attiecīgais atbalsts ir saderīgs ar kopējo tirgu. Konkrētajā gadījumā nav piemērojams neviens no izņēmumiem, kas šajā ziņā paredzēti Komisijas pamatnostādnēs attiecībā uz EK līguma 92. un 93. panta un EEZ līguma 61. panta piemērošanu valsts atbalstam aviācijas nozarē ([39]) un kas papildināti ar Komisijas paziņojumu (attiecībā uz) Kopienas pamatnostādnēm par lidostu finansēšanu un valsts atbalstu darbības uzsākšanai aviosabiedrībām, kas veic lidojumus no reģionālām lidostām ([40]).

(88) Turklāt, lai gan, pamatojoties uz 1998. gada pamatnostādnēm par valsts reģionālo atbalstu, kas grozītas 2000. gadā ([41]), Komisija ir izņēmuma kārtā atļāvusi noteiktu atbalstu darbībai gaisa pārvadājumu jomā līnijās, pa kurām gaisa pārvadājumus veic no tālāku reģionu teritorijām, kā arī, lai kompensētu papildu izmaksas, kas rodas šo reģionu pastāvīgo nelabvēlīgo apstākļu dēļ, kuri noteikti EK līguma 299. panta 2. punktā, šis izņēmums nav nekādā veidā piemērojams šajā kontekstā.

(89) Attiecībā uz iepriekš minētajiem izņēmumiem Komisijai nākas konstatēt, ka Itālijas iestādes savos apsvērumos nav norādījušas, ka tie būtu piemērojami konkrētajā gadījumā.

(90) Savukārt attiecībā uz Itālijas iestāžu argumentu, kas saistīts ar nepieciešamību sabiedriskās kārtības un teritoriālās nepārtrauktības apsvērumu dēļ nodrošināt sabiedrisko pakalpojumu, kuru sniedz sabiedrība *Alitalia*, Komisija konstatē, ka tikai šis apgalvojums vien, kas nav nekādā veidā pamatots, nevar tai ļaut konstatēt, ka attiecīgais pasākums ir saderīgs ar kopējo tirgu.

(91) Visbeidzot, Komisija uzskata, ka attiecīgo atbalsta pasākumu nevar atzīt par saderīgu ar kopējo tirgu saskaņā ar 2004. gada pamatnostādnēm. Lai gan sabiedrību *Alitalia* var kvalificēt par grūtībās nonākušu uzņēmumu šo pamatnostādņu nozīmē, pārējie nosacījumi pasākuma atzīšanai par valsts atbalstu, kuri ļautu uzskatīt, ka attiecīgais aizdevums ir atbalsts grūtības nonākuša uzņēmuma glābšanai, konkrētajā gadījumā nav izpildīti.

([39]) OV C 350, 10.12.1994., 5. lpp.
([40]) OV C 312, 9.12.2005., 1. lpp.
([41]) OV C 258, 9.9.2000., 5. lpp.

(92) Komisija konstatē, pirmkārt, ka Itālijas iestādes nav pierādījušas, ka attiecīgais pasākums neizraisītu nepieņemamas sekas citās dalībvalstīs ([42]). Itālijas iestādes šajā ziņā tikai norāda, ka privatizācijas process un attiecīgā pasākuma piešķiršana šajā kontekstā ir vispārējs process un minētā pasākuma piešķiršana nesniedz sabiedrībai *Alitalia* iespējas īstenot konkurences stratēģijas. Itālijas iestādes nav minējušas nekādas nopietnas sociālās grūtības, kas varētu attaisnot attiecīgā pasākuma piešķiršanu.

(93) Otrkārt, Itālijas iestādes nav sniegušas apņemšanos ne vēlāk kā pēc sešiem mēnešiem pēc pasākuma īstenošanas paziņot pārstrukturēšanas plānu vai likvidācijas plānu, vai arī apliecinājumu, ka aizdevums ir pilnā mērā atmaksāts ([43]). Itālijas iestādes savos apsvērumos atsaucas gan uz pārstrukturēšanas plāna pastāvēšanu, gan uz to, ka pastāv attiecīgā pasākuma atmaksāšanas grafiks. Taču, no vienas puses, Itālijas iestāžu apgalvojums, ka pārstrukturēšanas plāna izstrādi ietver sabiedrības *Alitalia* privatizācijas process, kas uzsākts 2006. gadā, neļauj uzskatīt, ka Komisijai ir sniegta oficiāla apņemšanās sešu mēnešu laikā pēc pasākuma īstenošanas paziņot reālu sabiedrības pārstrukturēšanas plānu.

(94) No otras puses, arī iespējamais aizdevuma atmaksāšanas grafiks, kas esot paredzēts iepriekš minētajā Dekrētlikumā Nr. 93, neļauj Komisijai uzskatīt, ka būtu izpildīts 2004. gada pamatnostādņu 25. punkta c) apakšpunktā paredzētais nosacījums. Tas apstāklis, ka attiecīgais aizdevums ir jāatmaksā visīsākajā termiņā laikā no trīsdesmitās dienas pēc sabiedrības *Alitalia* kapitāla cesijas līdz 2008. gada 31. decembrim, neļauj uzskatīt, ka Itālijas iestādes būtu apņēmušās sešu mēnešu laikā pēc pasākuma piešķiršanas ar Dekrētlikumu Nr. 80 vai vēlākais 2008. gada 23. oktobrī darīt zināmu apliecinājumu par to, ka tas ir pilnā mērā atmaksāts.

(95) Jebkurā gadījumā Itālijas iestādes neievēro to apstākli, ka Dekrētlikuma Nr. 93 4. punkta 4. pantā ir noteikts, ka sabiedrības likvidācijas gadījumā attiecīgā summa tiks atmaksāta tikai pēc tam, kad būs apmierinātas visu pārējo kreditoru prasības – solidāri un proporcionāli sabiedrības pamatkapitālam –, taču šādā gadījumā ir jāatsakās no jebkādām atmaksāšanas perspektīvām. Turklāt arī to, ka šajā dekrētā ir minēta sabiedrības likvidācijas iespējamība, nevar uzskatīt par Itālijas apņemšanos ne vēlāk kā pēc sešiem mēnešiem pēc pasākuma īstenošanas paziņot likvidācijas plānu.

(96) Treškārt, Itālijas iestādes nav arī pierādījušas, ka attiecīgais atbalsts būtu kvantitatīvi attaisnojams tāpēc, ka tas ļauj uzņēmumam turpināt darbību (2004. gada pamatnostādņu 25. panta d) apakšpunkts). Itālijas iestādes savos apsvērumos tikai apgalvo, ka sabiedrības *Alitalia* labā veiktās iejaukšanās kopsumma esot tikai tik liela, cik nepieciešams, kā arī proporcionāla mērķim nodrošināt sabiedrības *Alitalia* darbības turpināšanu un saglabāt tās kapitālu. Šajā kontekstā pretēji tam, ko apgalvo Itālijas iestādes, sabiedrības finansiālās situācijas apraksts minēto iestāžu 2008. gada 30. maija vēstulē Komisijai neļauj izdarīt šādu secinājumu.

(97) Ceturtkārt, nevienā gadījumā nevar uzskatīt, ka sabiedrība *Alitalia* ir ievērojusi nosacījumu, kas saistīts ar neatkārtošanas noteikumu ([44]), – ne glābšanas, ne pārstrukturēšanas atbalsta gadījumā. Ir jāatgādina, ka 2004. gada pamatnostādnēs ir noteikts, ka tajā gadījumā, ja uzņēmums iepriekš jau ir saņēmis glābšanas vai pārstrukturēšanas atbalstu un ja pagājis mazāk nekā 10 gadu kopš glābšanas atbalsta piešķiršanas, pārstrukturēšanas perioda beigām vai pārstrukturēšanas plāna īstenošanas apstādināšanas, Komisija neatļauj piešķirt turpmāku glābšanas vai pārstrukturēšanas atbalstu.

(98) Taču sabiedrība *Alitalia* jau ir saņēmusi pārstrukturēšanas atbalstu, ko Komisija apstiprināja ar 2001. gada 18. jūlija lēmumu ([45]), kā arī glābšanas atbalstu valsts galvojuma veidā par īstermiņa aizdevumu 400 miljonu *euro* apmērā, ko Komisija apstiprināja ar 2004. gada 20. jūlija lēmumu ([46]). Tā kā kopš šā pēdējā atbalsta piešķiršanas vēl nav pagājuši 10 gadi, sabiedrība *Alitalia* konkrētajā gadījumā nedrīkst saņemt attiecīgo atbalstu.

(99) Tomēr 2004. gada pamatnostādnēs tiešām ir paredzēti izņēmumi šā neatkārtošanas noteikuma piemērošanai. Taču Komisija konstatē, no vienas puses, ka 73. punkta a) un b) apakšpunktā paredzētie nosacījumi konkrētajā gadījumā nav izpildīti. Arī Itālijas iestādes nav norādījušas, ka šie izņēmumi konkrētajā gadījumā būtu piemērojami.

(100) No otras puses, attiecībā uz 2004. gada pamatnostādņu 73. punkta c) apakšpunktā paredzēto izņēmumu, kurš saistīts ar to, ka pastāv ārkārtēji un izņēmuma apstākļi, kas nav atkarīgi no attiecīgā uzņēmuma gribas, Komisija uzskata, ka arī tas konkrētajā gadījumā nav piemērojams.

(101) Ir vietā atgādināt, ka sabiedrības *Alitalia* finansiālajām grūtībām jau vairākus gadus ir tendence atkārtoties, un šīs grūtības, ar kurām saskaras minētā sabiedrība un kuru dēļ tika piešķirts attiecīgais pasākums, tādēļ nevar kvalificēt par ārkārtējiem un izņēmuma apstākļiem, kas nav atkarīgi no minētās sabiedrības gribas.

([42]) Sk. 2004. gada pamatnostādņu 25. punkta b) apakšpunktu.
([43]) Sk. 2004. gada pamatnostādņu 25. punkta c) apakšpunktu.
([44]) Sk. 2004. gada pamatnostādņu 3.1.1. iedaļas 25. punkta e) apakšpunktu un 3.3. iedaļu.
([45]) Komisijas 2001. gada 18. jūlija lēmums (iepriekš minēts šā lēmuma 47. apsvērumā).
([46]) Komisijas 2004. gada 20. jūlija lēmums (iepriekš minēts šā lēmuma 47. apsvērumā).

(102) Šajā kontekstā ir vietā atsaukties uz sabiedrības *Alitalia* finansiālās situācijas aprakstu, kas iekļauts Komisijas 2001. gada 18. jūlija, 2004. gada 20. jūlija un 2005. gada 7. jūnija lēmumā (minēti iepriekš), kuros aprakstīta grūtā situācija, kādā sabiedrība bijusi kopš 1997. gada un kas kopš 2001. gada vēl vairāk paslikti-nājusies ([47]). Turklāt sabiedrības *Alitalia* ļoti sliktā finansiālā situācija dienā, kad tika piešķirts attiecīgais pasā-kums, pierāda, ka bija cietis neveiksmi pārstrukturēšanas plāns, kuru Komisijai paziņoja 2004. gadā un par kuru tā pieņēma savu 2005. gada 7. jūnija lēmumu ([48]).

(103) Turklāt atbalsta pasākumi, ko Itālijas iestādes pēdējo gadu laikā piešķīrušas sabiedrībai *Alitalia*, apliecina arī šīs sliktās finansiālās situācijas atkārtošanos (sk. šā lēmuma 7. iedaļu) ([49]).

(104) Šajā kontekstā pašreizējā ļoti grūtā konjunktūra, ar kuru pašlaik saskaras gaisa pārvadājumu nozare un kura saistīta ar naftas cenu straujo palielināšanos 2008. gada pirmajā pusgadā, nevar izskaidrot sevišķi slikto finansiālo situāciju, kurā sabiedrība *Alitalia* atrodas jau vairākus gadus. Šajā sakarā jāatgādina, ka saskaņā ar iepriekš minēto 2008. gada 23. aprīļa Dekrētlikumu Nr. 80 attiecīgā aizdevuma piešķiršanas pamatā bija sabiedrības finansiālā situācija un tai vistuvākajā laikā nepieciešamie likvīdi un ka Dekrētlikuma Nr. 93 pieņemšanas pamatā bija sabiedrības finansiālās situācijas pasliktināšanās, un tā mērķis bija ļaut sabiedrībai saglabāt savu vērtību un tādē-jādi nodrošināt tās darbības turpināšanu ([50]).

(105) Lai gan tiešām nav nekādu šaubu, ka pašreizējā ekonomiskā konjunktūra pastiprina grūtības, ar kurām saskaras sabiedrība *Alitalia*, tomēr tās ekonomiskās grūtības pastā-vēja jau agrāk un turklāt šī konjunktūra ietekmē visus gaisa pārvadātājus.

(106) No tā izriet, ka konkrētā gadījuma apstākļos nevar atkāp-ties no 2004. gada pamatnostādnēs paredzētā neatkārto-šanas principa.

(107) Itālijas atsaukšanās uz lēmumu lietā *Bull* nevar likt apšaubīt šo analīzi.

(108) Minētajā lēmumā Komisija uzskatīja, ka konkrētā gadī-juma apstākļos vienīgā atbalsta princips ("vienreiz un pēdējoreiz") neliedz atļaut Francijas paziņoto atbalstu, pat ja nav sasniegts 10 gadu termiņš līdz jauna pārstruk-turēšanas atbalsta piešķiršanai. Kā Komisija norādīja minētajā lēmumā, bija ievērota filozofija, kas ir šā prin-cipa pamatā, proti, izvairīties no jebkāda pārlieku liela atbalsta, jo Francija nebija uzņēmumu *Bull* uzturējusi mākslīgi pie dzīvības, kaut gan tā grūtībām bija tendence atkārtoties.

(109) Tomēr ir vietā norādīt, ka sabiedrībai *Bull* bija piemēro-jamas 1999. gada pamatnostādnes, nevis 2004. gada pa-matnostādnes, kā tas ir konkrētajā gadījumā ([51]). Taču pretēji 1999. gada pamatnostādnēm 2004. gada pamat-nostādnēs ir paredzēts, ka, vērtējot neatkārtošanas prin-cipa piemērošanu glābšanas vai pārstrukturēšanas atbal-stam, ir jāņem vērā ne vien pārstrukturēšanas atbalsts, bet arī glābšanas atbalsts, kas iepriekš piešķirts attiecīgajam uzņēmumam. Komisija arī norāda, ka no 2004. gada pamatnostādnēm izriet – lai nesniegtu uzņēmumiem negodīgu atbalstu gadījumos, kad tie var izdzīvot tikai ar atkārtotu valsts atbalstu, glābšanas atbalsts vai pārstrukturēšanas atbalsts jāpiešķir tikai vienu reizi (sk. 72. punktu).

([47]) Piemēram, 2001. gada 18. jūlija lēmumā ir teikts: "Taču, neraugoties uz uzlabojumiem, kas notika pēc grozījumiem, kurus plānā veica 1997. gada februārī un jūnijā un par kuriem Komisijai paziņoja 1997. gada 26. jūnijā, sabiedrība *Alitalia* ir uzņēmums, ar kuru saistītais īpašais risks joprojām ir ļoti augsts. Šajā sakarā ir vietā atgādināt, ka (…) minētā sabiedrība atrodas ārkārtīgi grūtā un nestabilā finansiālajā situācijā. Tikai kapitāla ieguldījums 1 000 miljardu Itālijas liru apmērā 1996. gada jūnijā tai ļāva izvairīties no maksātnespējas, jo tās pašu līdzekļi 1996. gada pavasarī faktiski bija samazinājušies līdz nullei un pastāvēja ievērojamas parādsaistības. Šāds uzņēmuma finansiālās struktūras līdzsvara trūkums, ņemot vērā sabiedrības lielumu un paredzēto ieguldījumu summu, jau pats par sevi var atturēt ieguldītāju, kas rīkojas saskaņā ar tirgus ekonomikas normām." Turklāt no 2004. gada 20. jūlija lēmuma izriet, ka sabiedrības *Alitalia* situācija kopš 2001. gada joprojām izraisīja bažas, ka, apliecinot situācijas turpmāku pasliktināšanos, sabiedrības akciju tirdzniecība otrdien, 2004. gada 4. maijā, tika apturēta pēc tam, kad to vērtība nokritās par 15 % līdz 0,1995 *euro*, un ka sabiedrības *Alitalia* auditorsabiedrība bija konstatējusi tās finansiālās situācijas pasliktināšanos un bija norādījusi, ka tad, ja netiks veikti krasi un adekvāti pasākumi, šīs finansiālās situācijas dēļ būs nepie-ciešami jauni risinājumi, arī likvidācija. Sk., visbeidzot, 2005. gada 7. jūnija lēmumā aprakstu par sabiedrības situāciju 2004. gada jūlijā.

([48]) Jāatgādina, ka pārstrukturēšanas plānā, ko Komisijai iesniedza 2004. gadā, bija paredzēts "līdz 2008. gadam katru gadu uzlabot rezultātus gandrīz par vienu miljardu *euro*, no kuriem 200 miljonus *euro* nodrošinātu aizpildījuma līmenis un apmēram 770 miljonus *euro* citi plānā paredzētie rezultāti; starp tiem galveno progresa avotu pamatā būtu ietaupījumi no iegādēm, komerciālajiem izdevu-miem un ar personālu saistītajiem izdevumiem" (sk. 2005. gada 7. jūnija lēmuma 203. apsvērumu).

([49]) Saskaņā ar 2004. gada pamatnostādnēm, "ja glābšanas atbalsts tiek piešķirts uzņēmumam, kas jau saņēmis pārstrukturēšanas atbalstu, uzskatāms, ka saņēmēja grūtībām ir tendence atkārtoties un ka atkārtota valsts iejaukšanās izkropļo konkurenci, kas ir pretrunā kopīgām interesēm. Šādu atkārtotu valsts iejaukšanos nevajadzētu pieļaut" (72. punkts, *in fine*).

([50]) Sk. šā lēmuma 57. apsvērumu.

([51]) Sk. lēmuma lietā *Bull* (iepriekš minēts) 9. zemsvītras piezīmi.

(110) Turklāt pretēji lietas *Bull* konkrētajiem apstākļiem ([52]) grūtības, ar kurām saskaras sabiedrība *Alitalia* un kuru dēļ tika piešķirts attiecīgais pasākums, kā jau iepriekš konstatēts, nav saistītas ar pašreizējo nelabvēlīgo konjunktūru gaisa pārvadājumu nozarē. Šīs grūtības ir arī tādas pašas kā tās, ar kurām sabiedrība saskārās jau agrāk, kā liecina kopš 1997. gada esošās finansiālās situācijas apraksts (sk. šā lēmuma 57. un 58. apsvērumu), un pretēji lietas *Bull* apstākļiem ([53]) tām ir tendence atkārtoties.

(111) Visbeidzot, pretēji tam, ko Komisija bija konstatējusi lēmumā lietā *Bull* ([54]), sabiedrība *Alitalia* ir saņēmusi gan pārstrukturēšanas atbalstu, gan glābšanas atbalstu valsts galvojuma veidā, un termiņš, kas pagājis kopš šā atbalsta saņemšanas, vēl ne tuvu nav tāds, kāds nepieciešams.

(112) No tā izriet – pat ja pieņemtu, ka pārējie 2004. gada pamatnostādņu nosacījumi atbalsta atzīšanai, kuri ļauj uzskatīt, ka attiecīgais aizdevums ir glābšanas atbalsts, ir izpildīti, *quod non*, nosacījums, kas attiecas uz neatkārtošanu, konkrētajā gadījumā nav izpildīts un no tā nevar atkāpties, piemērojot kādu no šo pamatnostādņu 73. punktā paredzētajiem izņēmumiem.

(113) No visa iepriekš minētā izriet, ka attiecīgais atbalsta pasākums nav saderīgs ar kopējo tirgu.

7.4. **Atgūšana**

(114) Komisija atgādina, ka saskaņā ar 14. panta 1. punktu Padomes 1999. gada 22. marta Regulā (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta (tagad EK līguma 88. pants) piemērošanai ([55]), jebkurš nelikumīgs un ar kopējo tirgu nesaderīgs atbalsts ir jāatgūst no tā saņēmēja.

(115) Tā kā attiecīgais pasākums sabiedrībai *Alitalia* ir piešķirts nelikumīgi un tā kā tas nav saderīgs ar kopējo tirgu, tas no minētās sabiedrības ir jāatgūst ([56]).

(116) Komisija atgādina, ka, ņemot vērā sabiedrības *Alitalia* ļoti slikto finansiālo situāciju un attiecīgā pasākuma piešķiršanas nosacījumus, privāts ieguldītājs nebūtu piekritis tai piešķirt jebkādu aizdevumu un, *a fortiori*, aizdevumu, kura summa ieskaitāma pašu kapitālā. Tādējādi, izvērtējusi attiecīgā pasākuma raksturu un tā piešķiršanas apstākļus, Komisija uzskata, ka atgūstamais atbalsts ir viss aizdevums.

(117) Attiecībā uz šo atgūšanu ir jāņem vērā arī procenti, kas jāaprēķina no datuma, kurā attiecīgo atbalstu nodeva sabiedrības rīcībā, proti, no 2008. gada 22. aprīļa līdz pat atbalsta faktiskai atgūšanai ([57]).

7.5. **Secinājums**

(118) Komisija konstatē, ka Itālija ir nelikumīgi īstenojusi valsts atbalstu, ko veido aizdevums 300 miljonu *euro* apmērā, kuru piešķīra sabiedrībai *Alitalia* un kuru var ieskaitīt minētās sabiedrības pašu kapitālā, pārkāpjot EK līguma 88. panta 3. punktu.

(119) Tādēļ Itālijai ir jāveic visi pasākumi, kas nepieciešami, lai atgūtu šo ar kopējo tirgu nesaderīgo valsts atbalstu. Atbalsts jāatgūst no tā saņēmēja, proti, no sabiedrības *Alitalia*,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Aizdevums 300 miljonu *euro* apmērā, kas piešķirts sabiedrībai Alitalia un ko var ieskaitīt tās pašu kapitālā, un ko Itālija īstenojusi, pārkāpjot EK līguma 88. panta 3. punktu, nav saderīgs ar kopējo tirgu.

2. pants

1. Itālijai ir pienākums panākt, lai saņēmējs tai atmaksā 1. pantā minēto atbalstu.

2. Par atgūstamajām summām aprēķina procentus no datuma, kurā tās nodotas saņēmēja rīcībā, līdz to faktiskai atgūšanai.

([52]) Sk. lēmuma lietā *Bull* (iepriekš minēts) 71. apsvērumu.
([53]) Sk. lēmuma lietā *Bull* (iepriekš minēts) 73. apsvērumu.
([54]) Sk. lēmuma lietā *Bull* (iepriekš minēts) 74. apsvērumu.
([55]) OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.
([56]) Komisija vēlas norādīt, ka nosacījumi, kas tai ļautu pieņemt lēmumu ar rīkojumu Itālijai provizoriski atgūt attiecīgo pasākumu pirms šā lēmuma pieņemšanas, konkrētajā gadījumā nebija izpildīti, jo nebija pierādīts, ka pastāv risks, ka kādam sabiedrības *Alitalia* konkurentam varētu tikt nodarīts būtisks un nelabojams kaitējums (sk. iepriekš minētās Regulas (EK) Nr. 659/1999 11. panta 2. punktu).
([57]) Sk. Regulas (EK) Nr. 659/1999 (minēta iepriekš) 14. panta 2. punktu un šā lēmuma 80., 83. un 113. apsvērumu.

3. Procentus aprēķina pēc saliktas bāzes saskaņā ar V nodaļu Regulā (EK) Nr. 794/2004 ([58]) un Regulu (EK) Nr. 271/2008, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 794/2004 ([59]).

3. pants

1. Šā lēmuma 1. pantā minētā atbalsta atgūšana stājas spēkā uzreiz un ir veicama nekavējoties.

2. Itālija nodrošina, ka šis lēmums tiek izpildīts četru mēnešu laikā pēc datuma, kad par to paziņots.

4. pants

1. Divu mēnešu laikā pēc tam, kad par šo lēmumu paziņots, Itālija Komisijai nosūta šādu informāciju:

a) kopējo summu (pamatsumma un procenti), kas jāatgūst no saņēmēja;

b) sīku aprakstu par pasākumiem, kas jau veikti un paredzēti, lai izpildītu šo lēmumu;

c) dokumentus, kas pierāda, ka saņēmējs ir brīdināts par atbalsta atmaksāšanu.

2. Itālija pastāvīgi informē Komisiju par to, kā tiek īstenoti valsts pasākumi, kas pieņemti, lai izpildītu šo lēmumu, līdz 1. pantā minētā atbalsta pilnīgai atgūšanai. Tā pēc Komisijas pieprasījuma nekavējoties nosūta visu informāciju par jau veiktajiem un paredzētajiem pasākumiem šā lēmuma izpildei. Tā sniedz arī sīku informāciju par atbalsta un procentu summām, kas jau atgūtas no saņēmēja.

5. pants

Šis lēmums ir adresēts Itālijas Republikai.

Briselē, 2008. gada 12. novembrī

Komisijas vārdā —
priekšsēdētāja vietnieks
Antonio TAJANI

([58]) OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.
([59]) OV L 82, 25.3.2008., 1. lpp.

PIELIKUMS

Ieinteresēto personu saraksts, kuras iesniedza Komisijai apsvērumus saskaņā ar EK līguma 88. panta 2. punktu

1. *Sterling Airlines A/S*

2. *British Airways Plc*

3. *Ryanair*

4. *Neos SpA*

5. *European Travel Agents' and tour Operators' Associations* (Eiropas Ceļojumu aģentu un tūrisma operatoru asociācijas) un *Guild of European Business Travel Agents* (Eiropas Darījumu braucienu aģentu ģilde)